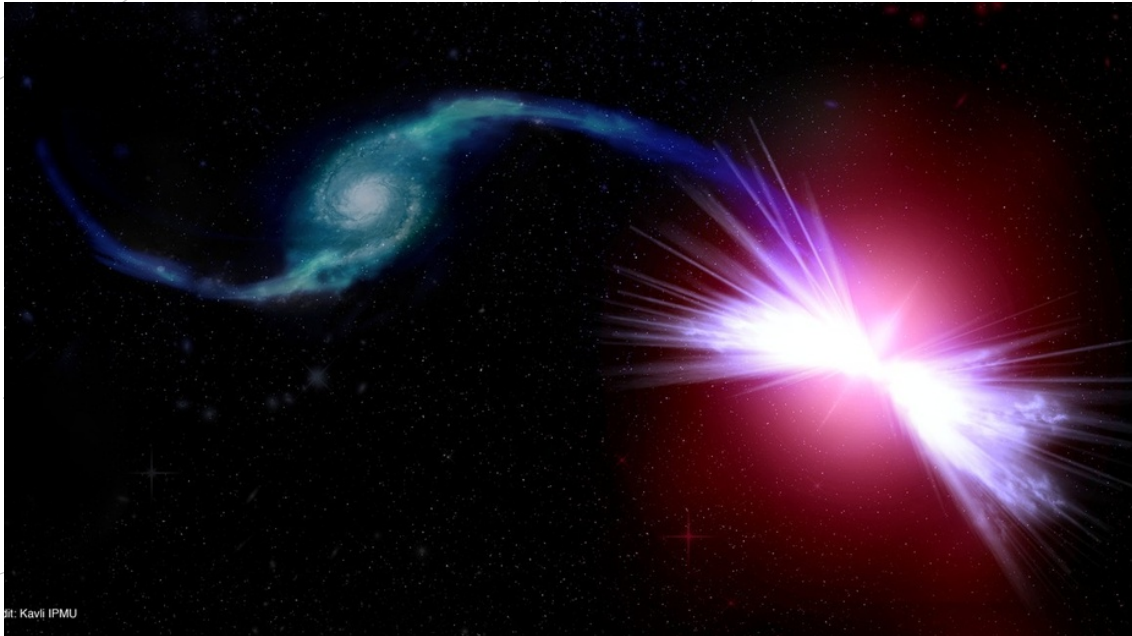

SPACE SCOOP

NIEUWS UIT HET HEELAL

Ben Jij Bang in het Donker?

30 mei 2016

Bijna iedereen is wel eens bang geweest in het donker. Krakende vloeren, ritselende gordijnen en vreemde geluiden in de nacht vullen mensen met angst. Maar het is niet het donker zelf waar we bang voor zijn, het is de angst voor wat in het donker schuilt.

(Bang zijn in het donker is eigenlijk een voordeel; het houdt ons scherp tijdens gevaarlijke momenten!)

We weten allemaal dat monsters onder ons bed niet bestaan, dus hoeven we eigenlijk niet bang te zijn, toch? Misschien niet op Aarde, maar in de ruimte schuilen wel monsters – die noemen we zwarte gaten.

Zwarte gaten ontstaan wanneer een grote ster dood gaat. Alles dat te dicht bij een zwart gat komt, wordt met zo veel kracht aangetrokken, dat het niet meer kan ontsnappen. Het monster slokt het op!

Wat deze monsters nog enger maakt, is dat ze zo goed als onzichtbaar zijn. Tot ze beginnen te eten...

Het plaatje hierboven toont twee sterrenstelsels. Het felroze sterrenstelsel rechts heeft een enorm, hongerig zwart gat in het midden. Als je goed kijkt, zie je dat het zwarte gat een sliert materiaal opzuigt van het blauwe sterrenstelsel.

Een zwart gat eet heel slordig. Terwijl het materiaal opslokt, sproeit het heet ruimtegase uit zijn mond, net als een fontein. Het gas dat uit het zwarte gat schiet, lijkt in dit plaatje wel wat op een gigantische explosie in de ruimte. Het is bijna net zo vernietigend.

Sterrenstelsels beginnen als sterrenfabrieken met een simpel recept: ruimtegase + zwaartekracht = sterren. Hier zien we een sterrenstelsel dat alles heeft om nieuwe sterren te maken, maar dat doet het niet. Nu weten we voor het eerst waarom: het hete gas maakt het roze sterrenstelsel zo warm dat het geen nieuwe sterren meer kan maken.

▲ COOL FACT!

Het roze sterrenstelsel is een nieuw soort sterrenstelsel, dat we 'rode geiser' noemen. Ze zijn genoemd naar de geisers op Aarde, zoals die je kunt vinden in IJsland en Yellowstone Park in de Verenigde Staten. Een geiser is een natuurlijke plas heet water, die soms uitbarst. Hierdoor worden kokend heet water en stoom in de lucht gespreid.